

DOMSTOL

ADMINISTRASJONEN

Justisdepartementets Sivilavdeling
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
200802778-/BKR

Vår ref.
200900847-5

Saksbehandler
Kristin Storvik
73 56 70 56

Dato
15.02.2010

Høringsuttalelse - Endring om prosedyrekravet for advokatbevilling

Vi viser til høringsbrev av 16. november 2009 og e-post av 26. januar 2010 der Domstoladministrasjonen fikk forlenget høringsfristen til 17. februar 2010.

Domstoladministrasjonen er enig i at utviklingen innen sivil- og straffeprosessen tilsier at det bør gjøres en ny vurdering av kravene til prosedyreerfaring for å kunne få advokatbevilling.

Det bør fortsatt være et krav om prosedyreerfaring for advokatfullmektiger før de kan få advokatbevilling. Prosedyrekravet sikrer at advokatfullmektigene får praktisk erfaring som er nødvendig for å utøve advokatgjerningen uten overoppsyn av en prinsipal.

Generelt

Vårt utgangspunkt er et ønske om at de advokater som møter for domstolene skal ha nødvendig erfaring med og kunnskap om prosedyre. Hensikten med eventuelle endringer må være å tilpasse reglene til utviklingen i sivil- og straffeprosessen, ikke generelt å redusere prosedyrekravet. Vi mener derfor man som utgangspunkt må opprettholde dagens krav om tre saker, men at man kan se nærmere på hvordan man konkret kan oppfylle dette kravet.

Advokatrollen er under endring. Det stilles andre krav til advokater nå enn for noen år tilbake. Dette gjelder særlig med sivilprosessens krav om å medvirke til å oppnå minnelige løsninger. Konkret gir dette seg utslag bl.a. i reglene om rettsmekling og om saksbehandling i saker om foreldreansvar, fast bosted og samvær etter barneloven. Det er viktig å sikre at de som tildeles advokatbevilling også har tilstrekkelig kjennskap til denne siden av advokatarbeidet. Dette kan f.eks. gjøres gjennom advokatkurset, eller ved å stille krav om særskilt opplæring i disse emner. Eventuelt kunne det stilles særskilte krav om praksis fra disse områder. Vi mener imidlertid at prosedyrekravet må benyttes til å sikre at advokatfullmektigene har nettopp prosedyreerfaring før de tildeles advokatbevilling. For å sikre dette mener vi dagens krav om tre saker bør være et minimum.

Departementet viser til at hensyn til forutberegnelighet og likebehandling tilsier at kravene i liten grad bør innebære skjønnsmessige vurderinger. I denne forbindelse vises også til at man av ressurs hensyn bør være varsom med å pålegge andre aktører i rettssalen større

oppgaver i forbindelse med godkjenning av saker til prosedyrekravet. Dette er vi enige i. Vi mener derfor at reglene om hvordan prosedyrekravet kan oppfylles bør være så klare og entydige som mulig. Dommerne bør ikke pålegges flere oppgaver enn i dag når det gjelder prosedyrekravene for advokatfullmektiger.

Småkravsprosess

Justisdepartementet tar opp spørsmålet om muntlig sluttbehandling etter småkravsprosessen kan bidra til å fylle prosedyrekravet. I denne forbindelse mener vi det bør ses hen til at småkravsprosessen er ment å være en enklere prosessform, som skal være tilrettelagt for at partene selv skal kunne prosedere sakene sine. Dersom disse sakene kan være med på å oppfylle prosedyrekravet, kan det være en fare for at det brukes prosessfullmektig i større grad enn det ellers ville vært gjort, eller at sakene vidløftiggjøres for at de skal bli omfattende nok til å telle med. Det er ingen vesentlig forskjell mellom oppgavene for prosessfullmektigen etter småkravsprosessen og allmennprosessen. Prosessen skal allikevel være enkel, rask og billig med vekt på muntlighet, og partene skal kunne klare seg uten prosessfullmektig.

Vi tror en likestilling mellom småkravsprosessen og allmennprosessen når det gjelder å oppfylle prosedyrekravet vil sende et uheldig signal som kan bidra til å undergrave forskjellen mellom disse prosessformene. Det kan også være en fare for at det skapes en arena for prosessoppdrag til advokatfullmektiger i saker hvor det ellers ikke ville vært nødvendig å benytte prosessfullmektig. Vi mener saker etter småkravsprosessen ikke bør telle med for å fylle prosedyrekravet.

Slik departementets forslag er utformet, vil man kunne oppfylle prosedyrekravet der en sak etter småkravsprosessen er den eneste erfaring man har med sivil prosedyre. Vi mener dette under enhver omstendighet er for lite. Prosedyrekravet er allerede beskjedent, og bør ikke uthules ytterligere.

Straffesaker

Når det gjelder straffesaker er vi enige i at dagens ordning bør endres slik at omfattende straffesaker kan telle som en hel sak. Bortsett fra at forsvarer ikke holder innledningsforedrag i straffesaker (kun ev. korte bemerkninger til aktors innledningsforedrag) utfører han/hun i prinsippet de samme typer oppgaver som i sivile saker. Ved forsvareropdrag i omfattende saker vil advokatfullmektigen kunne få tilnærmet samme prosedyreerfaring som i en sivil sak. Det kan også vises til at straffesaker ofte kan ha vel så krevende prosessuelle utfordringer som de fleste sivile saker.

For oppdrag som bistandsadvokat for fornærmede kan man i dag få godkjent saken som en straffesak (dvs. en halv sivil sak) etter en konkret vurdering, hvor det blir vektlagt hvorvidt advokatfullmektigen har hatt et selvstendig ansvar for fornærmedes sivilrettslige krav og har holdt prosedyre under hovedforhandlingen. De utvidede rettighetene for fornærmede og etterlatte som trådte i kraft i 2008, innebærer at bistandsadvokatens rolle under hovedforhandlingen kan være noe mer omfattende enn tidligere. Bistandsadvokaten kan blant annet stille spørsmål til fornærmede og etterlatte og protestere mot utilbørlige spørsmål eller spørsmål som ikke kommer saken ved, i tillegg til å uttale seg om prosessuelle spørsmål som angår fornærmede eller etterlatte. Bistandsadvokatens oppgaver er fortsatt begrenset til å ivareta fornærmede/etterlatte. Bistandsadvokatens rolle vil så godt som alltid være mer beskjeden enn aktor og forsvarers rolle under hovedforhandlingen,

selv om saken anses som omfattende. Vi mener derfor endringen om at større saker kan telle med som en hel sak ikke bør gjelde for bistandsadvokater.

Rettsmekling

Rettsmekling teller ikke med etter dagens prosedyrekrav. Som departementet påpeker er rettsmekling nå blitt en viktig del av sivilprosessen, og derved også av advokatenes hverdag. Det er viktig at ordningen benyttes og at advokatene er fortrolige med ordningen. Advokatenes rolle i rettsmekling er forskjellig fra rollen i hovedforhandling og ankeforhandling. I rettsmekling er det partene som skal ha den aktive rollen, advokaten er mer passiv og fungerer som rådgiver. Rettsmekling kan derfor vanskelig sies å gi egentlig prosedyreerfaring. Vi mener derfor det ikke bør være mulighet til å fylle mer enn en av sakene under prosedyrekravet med rettsmekling, og da slik at to rettsmeklinger teller som en sak.

Med hilsen

Willy Nasset
avdelingsdirektør

Kristin Storvik
seniorrådgiver